

معاونت نوآوری و خدمات دانش بنیان

گروه رصد، آینده پژوهی و پژوهش های کاربردی

کاربرگ ارائه پروپوزال پژوهشی

۱- عنوان اولویت:

بررسی هزینه - اثربخشی و هزینه - کارایی برنامه کشوری «پیشگیری از تنبلی چشم در کودکان ۳ تا ۶ سال» در بازه ی سنی ۳ تا ۱۲ سال در سال ۱۴۰۲

۲- ضرورت و دلایل توجیهی انتخاب اولویت :

با توجه به گذشت ۲۸ سال از اجرای این برنامه که هر ساله با افزایش اعتبارات و افزایش تعداد کودکان تحت پوشش همراه بوده است و بی همانند بودن این برنامه در خاورمیانه ، تا کنون امکان بررسی هزینه - اثربخشی و هزینه - کارایی آن بدلیل محدودیت های امکانات و اعتبارات وجود نداشته است ، لذا برای بررسی بی طرفانه ی هزینه - اثربخشی و هزینه - کارایی این برنامه نسبت به عدم ارایه ی این خدمت برای حدود ۴،۰۰۰،۰۰۰ کودک گروه سنی ۳ تا ۶ سال در کشور ، ضروری به نظر می رسد.

ضمناً لازم به ذکر است که همواره هزینه اثر بخشی این برنامه به شکل صوری ، به نسبت نگهداری کودکان نابینا در مراکز نگهداری سازمان بهزیستی سنجیده شده است که خیلی دقیق نیست. و باتوجه به این که شواهد و قرائن، هزینه - اثربخشی و هزینه - کارایی برنامه را نشان میدهد ، و این که برنامه ی مذکور ، توسط ارزیابهای بیرونی از جمله سازمان امور اداری و استخدامی کشور هر ساله ارزشیابی می شود ، بمنظور جلب توجه سیاستگذاران ، اقناع افکار عمومی ، افزایش اعتبارات برنامه برای ارتقای کمی و کیفی (بدلیل شرایط اقتصادی بد جامعه ، تورم روزافزون ، افزایش هزینه ها و ...) ، امکان ارایه ی خدمات رایگان به کل کودکان کشور ، اجباری نمودن غربالگری بینایی ، بیمه نمودن غربالگری و درمان آن ، افزایش مشارکت ذینفعان و..... انجام این پژوهش اهمیت زیادی دارد.

۳- گستره جامعه آماری مورد نیاز پژوهش مبتنی بر این اولویت را تعیین فرمائید :

نیاز به تعیین آن توسط مشاور آمار می باشد بطوریکه حجم نمونه از کلیه استانها بوده ، شامل سنین مختلف پژوهش باشد و قابلیت تعمیم نتایج به کل کشور را داشته باشد.

۴- بازه زمانی مورد نیاز (در صورت لزوم) در پژوهش ناشی از این اولویت را ذکر فرمائید :
حدود یکسال ، از ابتدای آغاز پژوهش تا پایان مرحله ارایه ی گزارش

۵- بیان و تشریح مسئله منتج به این اولویت :

با توجه به اعتباراتی که توسط سازمان در طول سنوات در این برنامه هزینه می گردد ضروری است نسبت به بررسی هزینه - اثربخشی و هزینه - کارایی برنامه در گروه های سنی تعیین شده، بررسیهای لازم اعمال گردد تا در صورت لزوم ، تغییرات مورد نیاز در روند برنامه اعمال گردد.

۶- اجرای طرح پژوهشی ناشی از این اولویت، چه مسائلی و مشکلاتی را برای سازمان / جمعیت هدف برطرف می کند ؟

مستندات لازم در این خصوص ، می تواند توجیهی برای افزایش اعتبارات برنامه برای گروه هدف بوده و موجبات سلامت بینایی جامعه را فراهم نموده و منجر به جلب مشارکت سایر ارگانهای مسئول در این امر گردد.

۷- این اولویت ناشی از چه نیاز دانشی / پژوهشی در حوزه مربوطه است ؟

با توجه به اینکه این برنامه تنها برنامه ای است که در زمینه ی پیشگیری از اختلالات بینایی کودکان در کشور اجرا می شود ، اطلاعات ناشی از این پژوهش ، می تواند راهگشای برنامه های غربالگری از این دست برای کلیه ی سیاستگذاران بهداشتی کشور و توسعه خدمات غربالگری باشد.

۸- نتایج حاصل از انجام پژوهش بر اساس این اولویت ، در مورد کدامیک از طرح ها، برنامه ها و وظایف حوزه مربوطه کاربرد دارد ؟ (قابلیت کاربست دارد)
در خصوص برنامه های غربالگری و پیشگیرانه قابلیت کاربست دارد.

۹- تعریف عملیاتی از متغیرهای طرح پژوهشی ناشی از این اولویت کدام هستند ؟

- آموزش نیروی انسانی : با توجه به استفاده از غربالگران با تجربه و آموزش دیده در این برنامه ، دوره های آموزشی ۲روزه برای غربالگران جدید و دوره بازآموزی ۱ روزه برای غربالگران قدیمی ، از ضروریات است.
- برگزاری کارگاههای آموزشی و بازآموزی به شرحی که در بالا گفته شد ، مستلزم صرف هزینه است.

-ابزار اجرای برنامه : شامل چارت اسنلن و دستگاه فوتو رفکتومتر است. چارت اسنلن ابزار بسیار موثری برای غربال بینایی کودکان ۴ تا ۶ ساله و دستگاه فوتو رفکتومتر بریا غربال بینایی ۳ تا ۴ ساله ها ، کودکان خجالتی ، موارد عدم همکاری کودک، موارد عقب ماندگی های جسمی و ذهنی ، موارد ذیق وقت و مناطق صعب العبور قابل استفاده است .

-ایاب و ذهاب : ایاب و ذهاب برای مناطق داخل شهری ، بین شهری ، داخل استان ، مناطق روستایی ، حاشیه ای و صعب العبور و نیز مدرسین مدعو نیز اهمیت دارد.

- خرید خدمات : انعقاد تفاهمنامه با موسسات غیردولتی برای اجرای برنامه شامل فراخوان برای جذب غربالگران ، انعقاد قرارداد با اپتومتریستها و چشم پزشکان مجری برنامه و پیگیری کودکان مشکوک تشخیص داده شده تا نیل به درمان کامل و انجام می گیرد.

-پیگیری کودکان تا نیل به درمان کامل : کودکان مشکوک تشخیص داده شده در سطح اول توسط غربالگران جهت نیل به درمان کامل تا آخرین مرحله پیگیری می شوند.

-تقبل هزینه های غربال تا درمان کامل اعم از عینک و جراحی : در صورتی که خانواده ها توان پرداخت نداشته باشند ، هزینه ها توسط سازمان بهزیستی و از بودجه ها ی برنامه پرداخت می گردد.

- ورود اطلاعات و گزارش گیری : با توجه به وجود سامانه ی ثبت اطلاعات و گزارشگیری وجود اپراتورهایی برای ثبت داده ها و در نهایت گزارش گیری ضروری می باشند.

- نظارت و پایش اجرای برنامه : در تمامی مراحل ، اعم از برگزاری کلاسهای آموزشی و بازآموزی برای غربالگران ، آماده کردن اتاق معاینه ، اجرای غربال ، توسط کارشناسان ناظر مورد بازدید و رفع مشکلات احتمالی قرار می گیرند.

۱۰- نوع طرح پژوهشی (آزمایشی ، نیمه آزمایشی و) حاصل از این اولویت چیست ؟
پژوهش از نوع مقطعی می باشد و بر اساس اطلاعات موجود انجام می شود.

۱۱- هرگونه توضیح دیگر:

انتظار می رود در صورتی که فرضیه ی اولیه ی این طرح پژوهشی ، یعنی مقرون بصرفگی و کارآمدی اثبات نشد، پژوهشگران محترم ، پیشنهادات جدید و موثری را برای اجرای بهینه این خدمت ، با ابزار مناسب و هزینه های مناسب ، پیشنهاد نمایند.